

1 לְחַלֵּק בֵּין עַרְךָ אִישׁ לְעַרְךָ אִשָּׁה, ולומר שלכל אחד יש את הערך
 2 הקצוב לו בפסוק, וכיון שגוף הפסוק אינו מיותר, הוסיפה התורה
 3 וכתבה 'הזכר' ואם נקבה' למעט טומטום ואנדרוגינוס.
 4 שנינו במשנה: יֵצֵא מִחוּתָהּ אִוּ מְסוּרָם וכו' משיצא רובו הרי הוא
 5 כילוד, יצא כדרכו עד שיצא רוב ראשו, ואיזהו רוב ראשו משיצא
 6 פדחתו. מבארת הגמרא: אִמֶּר רַבִּי אֶלְעָזָר, מה ששנינו שביצא
 7 מחותך איברים איברים אינו חשוב כנולד עד שיצא רובו, זה אֶפִּילוּ
 8 אם יצא הֶרָאשׁ עִמָּהֶן – עם שאר האיברים, ואין אומרים שאם יצא
 9 הראש הוא חשוב כנולד על אף שלא יצא רובו. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, לֹא
 10 שָׁנוּ דִין זה אֶלָּא באופן שֶׁאֵין הֶרָאשׁ יוצא עִמָּהֶן, אֲבָל אם יצא
 11 הֶרָאשׁ עִמָּהֶן (הֶרָאשׁ פּוֹטֵר) הרי הוא חשוב כנולד.
 12 הגמרא מבררת במה נחלקו רבי אלעזר ורבי יוחנן: לִימָא בְּדִשְׁמוּאֵל
 13 קָמִיפְלִגִי – האם יש לומר שנחלקו בדינו של שמואל, דְּאָמַר
 14 שְׁמוּאֵל, אֵין הֶרָאשׁ פּוֹטֵר בְּנִפְלִים, כלומר, היתה מעוברת תאומים
 15 שאחד מהם נפל שלא נגמרה צורתו, אם הנפל הוציא את ראשו
 16 תחילה מן הרחם והחזירה, ואחר כך נולד הולד השני, אין יציאת
 17 ראשו של הנפל נחשבת כלידה, ואינה פוסלת את הנולד אחריו מן
 18 הבכורה, אלא השני נחשב כבכור. ואם כן נפרש שרבי אלעזר הסובר
 19 במחותך שיצא ראשו שאינו חשוב כנולד סבר כשמואל, ואילו רבי
 20 יוחנן חולק עליו. דוחה הגמרא: דינו של שמואל הוא באופן שהנפל
 21 שלם ואינו מחותך, וּבְשָׁלֵם דְּכִילִי עֲלָמָא לֹא פְלִיגִי – כולם אינם
 22 חלוקים, אלא סוברים שמשניצא ראשו הוא חשוב כנולד ולא כדברי
 23 שמואל, בִּי פְלִיגִי – באיזה אופן נחלקו, בְּנִפְלִי מִחוּתָהּ, דְּמַר כֶּבֶר –
 24 שרבי אלעזר סובר שדווקא בולד שֶׁלֵם הוּא דְּקָחִישִׁיב – הראש חשוב
 25 ככל הגוף, ומשיצא הראש הרי זה כנולד, אבל בְּמִחוּתָהּ לֹא קָחִישִׁיב
 26 – אין הראש חשוב. וְמַר כֶּבֶר – ורבי יוחנן סובר, שֶׁבְּמִחוּתָהּ נִמְי
 27 חֲשִׁיב – גם הראש חשוב.
 28 (לִישְׁנָא אַחֲרֵינָא – לשון אחרת בביאור המחלוקת, ממה שנחלקו
 29 האמוראים בדברי משנתנו שדיברה במחותך, יש לדייק דְּטַעְמָא
 30 שנחלקו אם ביציאת ראשו נחשב כנולד או לא הוא מחמת דִּישְׁנָא
 31 מִחוּתָהּ אִוּ מְסוּרָם, הָא בְּתִקְנֵהּ – אך אם יצא שלם ודרך ראשו,
 32 משמע שמואל שקראש פּוֹטֵר – הרי הוא חשוב כנולד. ונמצא לפי
 33 דיוק זה, דְּתַנְיֵיהוּ לִית לְהוּ דִּשְׁמוּאֵל – שני האמוראים חולקים על
 34 שמואל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל אֵין הֶרָאשׁ פּוֹטֵר בְּנִפְלִים ואפילו כשיצא
 35 שלם כדרכו, ואילו רבי אלעזר ורבי יוחנן סוברים שביצא שלם
 36 משיצא ראשו הרי הוא כילוד).
 37 הגמרא מביאה שיטה אחרת בביאור המחלוקת: אִיכָא דְּמַתְנִי לָהּ
 38 לְהָא שְׁמַעְתָּתָא בָּאִפִּי נִפְשָׁה – יש ששנו את מחלוקתם של רבי
 39 אלעזר ורבי יוחנן כמאמר בפני עצמו, ולא שנחלקו בביאור משנתנו.
 40 וכך שנו, אִמֶּר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵין הֶרָאשׁ של נפל חשוב בְּרֹוב
 41 הַמְּאִבְרִים, ולכן אף שביצאו רוב האיברים הוא חשוב כנולד, אם יצא
 42 רק הראש אינו חשוב כנולד. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, הֶרָאשׁ חשוב בְּרֹוב
 43 הַמְּאִבְרִים ולכן גם כשיצא הראש בלבד הוא חשוב כנולד. ולפי שיטה
 44 זו, כיון שמחלוקתם לא נאמרה על משנתנו, נמצא שנחלקו בין בולד
 45 שלם ובין במחותך, וְקָמִיפְלִגִי – ונחלקו בְּדִשְׁמוּאֵל – בדינו של
 46 שמואל, שרבי אלעזר סובר כשמואל ורבי יוחנן חלוק עליו.
 47 הגמרא מקשה ממשנתנו על רבי יוחנן: תַּנְן בְּמִשְׁנַתְנוּ, יֵצֵא הוֹלֵד
 48 מִחוּתָהּ אִוּ מְסוּרָם, מְשִׁינָא רֹובוּ של הולד הרי הוא חשוב כִּילִיד.
 49 מדייקת הגמרא: מְדַקְדָּמַר הַתְנָא באופן השני [או] מְסוּרָם, מְכַלֵּל
 50 דְּמִחוּתָהּ – משמע מזה שבאופן הראשון ששנינו שיצא מחותך, דיבר
 51 התנא כשלא יצא מסורס דרך רגליו אלא בְּתִקְנֵהּ – כדרכו, שיצא
 52 הראש תחילה, וְקָאמַר על כך התנא שרק מְשִׁינָא רֹובוּ של ולד הרי
 53 זה חשוב כִּילִיד, ולא די ביציאת הראש. וְקָשְׁיָא מִכָּר לְרַבִּי יוֹחָנָן
 54 הַסּוֹבֵר שאף במחותך אם יצא הראש הרי זה כנולד, ואפילו שלא
 55 יצא רובו.
 56 מתרצת הגמרא: אָמַר לָךְ רַבִּי יוֹחָנָן, אִימָא – יש לומר שאין התנא
 57 מדבר על שני אופנים, שיצא מחותך דרך ראשו, או יצא שלם מסורס
 58 דרך רגליו, אלא הכל אופן אחד הוא, שִׁינָא מִחוּתָהּ וְגַם מְסוּרָם,

59 ורק באופן זה אמר התנא שאינו חשוב כנולד עד שיצא רובו, אך
 60 באופן שיצא ראשו תחילה יסבור התנא שאף במחותך הוא חשוב
 61 כנולד.
 62 מקשה הגמרא: וְהָא – והרי אִוּ מסורס קְתַנִּי – שנינו, ותיבת 'או'
 63 מחלקת את דברי התנא לשני אופנים נפרדים, ואם כן משמע
 64 שכשאמר התנא 'מחותך' כוונתו לאופן שיצא כדרכו דרך ראשו.
 65 מתרצת הגמרא: מזה שאמר התנא 'או', הֲכִי קָאמַר – כך כוונתו
 66 לומר, יֵצֵא הוֹלֵד מִחוּתָהּ, אִוּ יצא שֶׁלֵם, וְזֶה וְזֶה – ובשני אופנים
 67 אלו יצא מְסוּרָם, הדין הוא שֶׁמְשִׁינָא רֹובוּ הָרִי זה כִּילִיד, אך אם
 68 יצא דרך ראשו, אף אם לא יצא רובו הוא חשוב כנולד, וכדברי רבי
 69 יוחנן.
 70 רב פפא מבאר שרבי אלעזר ורבי יוחנן נחלקו במחלוקת תנאים: אָמַר
 71 רַב פָּפָא, מחלוקתם של רבי אלעזר ורבי יוחנן היא בְּתַנָּאִי –
 72 במחלוקת תנאים. שכן שנינו בברייתא, יֵצֵא הוֹלֵד מִחוּתָהּ איברים
 73 איברים, אִוּ יצא שלם אך מְסוּרָם – דרך רגליו, מְשִׁינָא רֹובוּ הָרִי
 74 הוּא חשוב כִּילִיד. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְשִׁינָא בְּתִקְנֵהּ – רק משיצא
 75 דרך ראשו הוא חשוב כנולד, אך אם עדיין לא יצא ראשו, אף שיצאו
 76 רוב איבריו אינו חשוב כנולד. מבארת הגמרא: מָאִי קָאמַר – מהי
 77 כוונת דברי רבי יוסי, הרי אם יצא שלם דרך רגליו ויצא רובו, אין
 78 סברא לומר שלא יצא חשוב כנולד. אָמַר רַב פָּפָא לִישֵׁב את דברי
 79 רבי יוסי, הֲכִי קָאמַר – כך יש לגרס בברייתא, יֵצֵא הוֹלֵד מִחוּתָהּ
 80 וְגַם מְסוּרָם, מְשִׁינָא רֹובוּ הָרִי הוּא כִּילִיד, ומשמע מדברי תנא
 81 קמא, הָא בְּתִקְנֵהּ – אם יצא הולד כדרכו שיצא הראש תחילה, אף
 82 אם יצא מחותך הֶרָאשׁ פּוֹטֵר – ביציאת הראש הוא חשוב כנולד.
 83 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְשִׁינָא רֹובוּ בְּתִקְנֵהּ – ביצא מחותך אינו חשוב
 84 כנולד עד שיצא גם רובו וגם דרך ראשו, אך ביצא שלם מודה רבי
 85 יוסי שאף אם יצא דרך רגליו, משיצא רובו הרי הוא חשוב כנולד.
 86 ובכך נחלקו גם רבי אלעזר ורבי יוחנן, שרבי אלעזר סבר כרבי יוסי
 87 שבמחותך אף אם יצא ראשו אינו חשוב כנולד. ורבי יוחנן סבר כתנא
 88 קמא שאף במחותך משיצא ראשו הרי הוא חשוב כנולד.
 89 רב זביד מקשה על רב פפא: מְתִקְנֵה לָהּ [–מקשה] רַב זְבִיד, מְכַלֵּל
 90 – מתוך דבריו של רבי יוסי לפי ביאורו של רב פפא משמע, דְּבְּמִסוּרָם
 91 – שאם יצא הולד המחותך דרך רגליו, רֹובוּ נִמִי לֹא פּוֹטֵר – אף אם
 92 יצא רובו אינו חשוב כנולד, וְהָא קָיָימָא לָן – והרי מקובל בידינו בכל
 93 התורה כולה דְּרֹובוּ כְּכֹולוּ – שרוב הדבר יש לו דין ככל הדבר, ואם
 94 כן גם כאן כשיצא רובו הרי הוא כמו שיצא כולו, אף אם עדיין לא
 95 יצא ראשו.
 96 רב זביד מבאר באופן שונה: אֶלָּא אָמַר רַב זְבִיד, הֲכִי קָאמַר – כך
 97 נאמרו דברי הבריייתא, תנא קמא אומר שאם יֵצֵא הוֹלֵד מִחוּתָהּ וְגַם
 98 מְסוּרָם, מְשִׁינָא רֹובוּ הָרִי זה כִּילִיד. ומדויק מדבריו הָא בְּתִקְנֵהּ –
 99 אם יצא כדרכו שיצא הראש תחילה, אף במחותך הֶרָאשׁ פּוֹטֵר –
 100 ועל דיוק זה חולק רַבִּי יוֹסִי וְאִמְרָא, כפי שפירש רב פפא את דברי תנא קמא. ועל דיוק
 101 זה חולק רַבִּי יוֹסִי וְאִמְרָא, אימתי יציאת הראש בלבד מחשיבתו
 102 כילוד רק מְשִׁינָא בְּתִקְנֵהּ לְחִיִּים – דרך ראשו שלם כדרך שהולדות
 103 החיים יוצאים, אך במחותך אף אם יצא דרך ראשו אינו חשוב כנולד
 104 עד שיצא רובו. ובמחלוקתם זו נחלקו האמוראים, רבי אלעזר סבר
 105 כרבי יוסי שאין ראש המחותך חשוב ככל הגוף, ורבי יוחנן סבר כתנא
 106 קמא, שאף במחותך משיצא ראשו הרי הוא כנולד.
 107 מביאה הגמרא ראיה לביאורו של רבי זביד: תַּנְיָא נִמִי הֲכִי – שנינו
 108 ברייתא כביאורו של רב זביד, יֵצֵא מִחוּתָהּ (או) וְגַם מְסוּרָם,
 109 מְשִׁינָא רֹובוּ הָרִי זה חשוב כִּילִיד על אף שעדיין לא יצא ראשו. הָא
 110 – אבל אם יצא בְּתִקְנֵהּ – דרך ראשו, הֶרָאשׁ פּוֹטֵר – הרי הוא חשוב
 111 כנולד. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, רק מְשִׁינָא בְּתִקְנֵהּ לְחִיִּים חשוב כנולד, ולא
 112 ביצא מחותך. מבארת הבריייתא: וְאִיזְהוּ הָרִי לְחִיִּים – יצא הולד
 113 שלם דרך ראשו מאימתי הוא חשוב כנולד, מְשִׁינָא רֹוב רֹאשׁוּ של
 114 הולד. הרי מבואר כרב זביד שנחלקו ביצא מחותך אם הראש פוטר.
 115 מביאה הבריייתא מחלוקת מהו רוב ראשו: וְאִיזְהוּ רֹוב רֹאשׁוּ –
 116 אימתי נחשב שיצא רוב ראשו והוא כנולד. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מְשִׁינָא

(לב) וְלֹא־תִשָּׂאוּ עָלָיו חֲטָא בְּהִרְמִיכֶם אֶת־חֻלּוֹ מִמֶּנּוּ
וְאֶת־קִדְשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא תַחֲלִלּוּ וְלֹא תָמוּתוּ:
כז"י וְלֹא־תִשָּׂאוּ עָלָיו חֲטָא וְגו' • (יבמות פט) הָא אִם לֹא תִרְמִימוּ, תִּשָּׂאוּ חֲטָא. וְלֹא תָמוּתוּ • (בכורות נו) הָא אִם תַּחֲלִילוּ,
תָּמוּתוּ:

צ"ה פסוקים, דניאל ס'ימן. חסלת פרשת קרח

הפטרה לפרשת קרח לקריאה בציבור ולשנים מקרא ואחד תרגום נדפסה בעמ' קעב

המשך ביאור למס' נדה ליום שלישי עמ' א

צדעיו – הרקות שבצידי מצחו. אבא חנן משום רבי יהושע אומר,
משיצא פדחתו – מצחו. ויש אומרים, משיצא קרני ראשו – כבר
משיראה גובה ראשו שסמוך לעורף הוא נחשב כנולד.

משנה

נאמר בתורה (ויקרא יב ב-ה) שילדת זכר טמאה שבעת ימים אפילו
בלא ראיית דם, ובסוף השביעי טובלת ונטהרת. וכל הדמים שתראה
מאז ועד יום הארבעים ללידתה טהורים. וילדת נקבה טמאה
ארבעה עשר יום, ובסוף ארבעה עשר טובלת ונטהרת. וכל הדמים
שתראה מאז ועד יום השמונים ללידתה טהורים. משנתנו דנה באשה
שהפילה ואינה יודעת מזה הפילה, כיצד תנהג בענין ימי הטומאה
והטהרה של היולדת: המפלת ואין ידוע מהו, זכר או נקבה, אך
ברור שהיה זה ולד, תשב ותנהג מספק כחומרא שנאמרה לגבי
יולדת זכר, שיש לה רק ארבעים ימי טוהר, וגם כחומרא שנאמרה
לגבי יולדת נקבה, שטמאה שבעים ימים.

אבל אם אין ידוע אם ולד היה אם לאו, שאולי היה זה רק רוח
שאינו ממשות של ולד, תשב ותנהג מספק כחומרא שנאמרה לגבי
יולדת זכר, וגם כחומרא שנאמרה לגבי יולדת נקבה, ולגדה – וגם
כחומרא של מי שלא ילדה כלל, שאין לה ימי טוהר, וכל דמים
שתראה באותם ימים טמאים משום ילדות.

גמרא

הגמרא מביאה את דינו של רבי יהושע בן לוי ומקשה עליו ממשנתנו:
אמר רבי יהושע בן לוי, אשה שעברה נהר והפילה לחוכו, ואינה
יודעת אם ולד או רוח, מביאה קרבן יולדת ונאכל קרבנה לכהנים
כדין המפלת ולד ודאי, מפני שאומרים הלך בהכרעת הספק אחר
רוב נשים, ורוב נשים ולד מעליא (גמור) ילדן, וכן כשמפילות,
ועל כן מניחים שהפילה ולד גמור.

מקשה הגמרא: תנן, אין ידוע אם ולד היה, תשב לזכר ולנקבה
ולגדה, דהיינו, שחוששים שמא ילדה רוח ולכן אין לה ימי טוהר של
יולדת. ולפי רבי יהושע בן לוי, אמאי תשב לגדה – מדוע אין לה
ימי טוהר, לימא הלך אחר רוב נשים ורוב נשים ולד מעליא ילדן
ונניח שהפילה ולד, ונטהר אותה כשתראה בימי הטוהר של היולדת

זכר. מתרצת הגמרא: מתניתין עוסקת בשלא הוחזקה עוברת –
מעוברת, ולכן מסתפקים אולי הפילה רוח, וכי קאמר רבי יהושע בן
לוי 'רוב נשים ולד מעליא ילדן' בשחזקה עוברת.

הגמרא מקשה על רבי יהושע בן לוי מברייתא העוסקת בדיני בכור
בהמה: תא שמע, בהמה שניצאה לרעות באחו כשהיא מלאה –
מעוברת, ונקבה בחזרה באותו יום כשהיא ריקנית, הבא אחריו –
הולד שיוולד לאחר מכן (אם יהיה זכר), יחשב בכור מספק, שמא
עתה ילדה רוח ולא נפטרה מן הבכורה. ולפי רבי יהושע בן לוי
קשה, אמאי – מדוע חוששים לכך, הרי יש לומר הלך אחר רוב
בהמות ורוב בהמות ולד מעליא ילדן, ולהניח שעתה ילדה ולד
גמור. וממילא תאי ולד שיוולד אחריו פשוט הוא ואינו בכור, ויהיה
אפשר לאוכלו גם בלי שיפול בו מום. מתרצת הגמרא: אמר רבינא,
משום דאיבא למימר שכאן אין לילך אחר הרוב, שהרי בסתם לידות
רוב בהמות וילדות דבר הפוסט את הולד הבא מבעורה, דהיינו
ולד גמור, ומעוטן יולדות דבר שאינו פוסט מבעורה, דהיינו
מפילות נפל שאינו נחשב ולד והנולד אחריו הוא בכור, וכן בסתם
לידות כל הבהמות היוולדות ולד גמור מטנפות – מפרישות ליחה
מגופן יום לפני הלידה, וזו שבברייתא, הואיל ולא טנפה ביום
שלפני יציאתה לאחו אתרע לה רובא – נחלש לגביה כחו של הרוב
לומר שילדה ולד גמור, ונשאר הדבר בספק.

מקשה הגמרא: אי כל הבהמות היוולדות ולד גמור מטנפות, היה
לנו לומר, תא מדלא מטנפה – ממה שלא טנפה בהמה זו קודם
לידתה באחו מוכח שילדה רוח, ואם כן הבא אחריו בכור מעליא
(ו-דאי) הוא, ולא ספק בכור. מתרצת הגמרא: אלא אימא, 'רוב'
היוולדות ולד גמור מטנפות, אך יש מיעוט שלא מטנפות, וזו, הואיל
ולא טנפה אתרע לה רובא לומר שילדה ולד גמור, כיון שמסתבר
יותר שילדה רוח, ולכן הבא אחריו ספק בכור.

הגמרא מביאה קושיא נוספת על רבי יהושע בן לוי: כי אתא
(כשבא) רבין מארץ ישראל לבבל אמר, מתיב רבי יוסי ברבי
הנינא על רבי יהושע בן לוי מברייתא שדנה באשה 'שויעה', דהיינו,
שאינה זוכרת מתי ילדה, ולא ידענא – ואינו יודע מאי תיובתא,
שהרי יש לכך תירוץ. מבארת הגמרא את הקושיא: מאי – איזו היא
הברייתא, דתניא,

צריכה להתחיל ימי נדה, וגם יום עשרין ותמנא – עשרים ושמונה
 גופיה – עצמו [שהוא סוף שבוע רביעי, ראה טבלה א שורה ד], אימר
 אולי תחלת נדה היא וכעניא למיתב – וצריכה לשבת בטומאה
 שבועה ימים לנדתה. ומחמתו נאסרת בשבת הימים הראשונים של
 השבוע החמישי, ורק בליל היום השביעי טובלת וניתרת [ראה טבלה
 א שורה ה].
 מוסיפה הגמרא ושואלת: ביום עשרים וחד לבואה [שהוא סוף
 השבוע השלישי, ראה טבלה א שורה ג] תשמש, שאף על פי שאותו
 שבוע עולה לשבעת הנקיים שסופרת לזיבה שחוששים לה, הרי ביום
 השביעי כבר יכולה לטבול ולשמש. מיישבת הגמרא: הברייתא
 בשיטת רבי שמעון היא, דאמר, אסור לעשות בן – לשמש ביום
 זה שמא – שלא תבא לידי פסק איסור, שאם תראה לאחר שימושה
 תיסתר ספירתה למפרע ונמצא ששימשה בהיותה זבה.
 שואלת הגמרא: לאורתא – בלילה שלאחר יום העשרים ואחד
 תשמש, שכבר סיימה את שבעת הנקיים. מיישבת הגמרא: לילה זה
 שייך לשבוע הרביעי שראתה בכולו [שהוא השבוע השני הראשון
 מתוך עשרת השבועות, ראה טבלה א שורה ד], ומדובר בשראתה
 כבר בערב, דהיינו בתחילת הלילה, ומיד נאסרה.
 שנינו בברייתא: ומטבילין אותה תשעים ותשם טבילות, לדעת בית
 שמאי. הגמרא מבארת את חיובי הטבילות: בשבוע קמא – [הראשון]
 מטבילין אותה בלילות, בכל הלילות, משום דאימר אולי יולדת
 זכר היא, באחד מימי השבוע שלפני בואה, ובכל אחד מלילות
 השבוע הראשון יש להסתפק שמא בו הסתיימו ימי טומאת הלידה
 והגיע זמן הטבילה, והרי הטבילה בזמנה מצוה [ראה טבלה ב שורה
 א].
 וגם בשבוע השני מטבילין אותה בלילות, משום דאימר אולי
 יולדת נקבה היא, באחד מימי השבוע שלפני בואה, ובכל אחד
 מלילות שבוע זה יש להסתפק שמא בו הסתיימו ימי טומאת לידה של
 נקבה [ראה טבלה ב שורה ב].
 וכן מטבילים אותה בשבוע זה [השני] ביממא – כל יום, משום
 דאימר אולי יולדת זכר בזוב היא, באחד מימי השבוע שלפני בואה,
 וכל יום בשבוע הראשון בספק שמא בו תמו ימי טומאת הלידה
 והתחיל לעלות לה לספירת ז' נקיים, ונמצא שכל יום מימי שבוע זה
 [השני] בספק אולי הוא שביעי לספירת נקיים [ראה טבלה ב שורה ב].
 וכן בשבוע השלישי מטבילין לה ביממא, דאימר אולי יולדת נקבה
 בזוב היא, באחד מימי השבוע שלפני בואה, וממילא כל יום מימי
 שבוע זה [השלישי] בספק אולי הוא השביעי לספירת הנקיים שלה,
 שהתחילה לאחר תום שבועיים של טומאת הלידה [ראה טבלה ב
 שורה ג]. ובאותו שבוע מטבילים אותה גם בלילות לדעת בית
 שמאי, שבית שמאי למעמיהו – לשיטתם דאמרי (לקמן עא:),
 מכלול יום ארוך, דהיינו יולדת שטבלה לאחר ימי טומאתה ונטהרה
 לבעלה אך עדיין אסורה לגעת ולאכול בתרומה עד סוף ימי טהרתה,
 כפי – [צריכה] מטבילה בסיומם של ימים אלה. ועד אחרי הלילה
 השמונים ואחד מבואה, לגבי כל לילה יש להסתפק אולי עתה הגיע
 זמנה של טבילה זו, ולכן טובלת בהם [טבלה ב שורות ג-יב].

אשה שצנתה – [שיצאה] מלפנינו כשהיא מלאה – מעוברת, וכאח
 לאחר זמן רב כשהיא ריקנית, ואינה יודעת מתי ובאיזה אופן הסתיים
 הריונה, והביאה – ועברו עליה מיום שבאה לפנינו, שלשה שבועות
 רצופים מהורין – שלא ראתה בהם דם, ולאחר מכן עשרה שבועות,
 אחר ממא – שראתה בו כל יום, ואחר מהור, לסירוגין, הרי זו
 משמשת רק לאור – בליל יום שלשים ותשם לבואה, ושאר הימים
 אסורים [ראה טבלה א]. ומטבילין אותה בימים אלו תשעים ותשם
 טבילות, דברי בית שמאי. וטעמם משום שסוברים שטבילה בזמנה
 מצוה, דהיינו, שיש מצוה לטבול מיד כשיגיע זמן הטהרה, וגם בספק
 אם הגיע יש לה לטבול על אף שאסורה עדיין, כדי לא להפסיד ספק
 מצוה. ובית הלל אומרים, די לה שתטבול שלשים ותשם טבילות.
 רבי יוסי ברבי יהודה אומר, דיה למבילה שתהא באחרונה – די
 לה לטבול טבילה אחת אחר כל הימים המסופקים, כשרוצה
 להיטהר, שסובר שאין מצוות טבילה בזמנה.
 הגמרא מבארת את קושיותו של רבי יוסי ברבי חנינא: בשלמא
 בשבוע הראשון לבואה של האשה [ראה טבלה א שורה א] היא לא
 משמשת, כי אימר – יש לחשוש ולומר שיוולדת זכר היא, באותו
 יום שבאה לפנינו לפני שבאה, וטמאה שבעת ימים. וכן בשבוע השני
 [ראה טבלה א שורה ב] אינה משמשת, כי אימר אולי יולדת נקבה
 היא, באותו יום שבאה לפנינו, וטמאה שבועיים מהלידה. וכן בשבוע
 השלישי [ראה טבלה א שורה ג], אימר אולי יולדת נקבה בזוב היא,
 דהיינו שהיתה אז זבה גדולה, ועליה לספור שבעה נקיים לאחר
 השבועיים של טומאתה ובשבוע זה אסורה עדיין. אלא בשבוע
 הרביעי [ראה טבלה א שורה ד], לפי רבי יהושע בן לוי אף על גב
 דקא חזיא – [שוראה] דם, תשמש, דהא דם מהור הוא לשיטתו
 שהולכים אחר רוב נשים מעוברות שיוולדות ולד גמור, כיון שממילא
 יש להחשיבה לכל הפחות כיוולדת זכר שעד יום ארבעים ללידה דמה
 טהור. אלא לאו – האם אין ליישב שאסורה משום דלא אולינן ביה
 רובא – שאין הולכים אחר רוב הנשים אלא חוששים שהפילה רוח
 ואין לה כלל 'מי טהרה'.
 שואלת הגמרא: אלא מאי – מהו שאמר רבין 'לא ידענא מאי
 תיובתא'. משיבה הגמרא: הוא סבר שאסורה בשבוע הרביעי משום
 דאימר אולי תרחיקה לידתה ימים רבים לפני בואה, ובשבוע זה כבר
 הסתיימו ימי טהרתה, ולכן כשרואה דם טמאה מספק, ולא משום
 שחוששים שהפילה רוח ואין לה 'מי טהרה'. ובאמת, הולכים אחר
 רוב הנשים לומר שהפילה ולד גמור, ולפיכך תביא קרבן יולדת והוא
 יאכל, כדברי רבי יוסי ברבי חנינא.
 הגמרא מבררת מדוע אסרה הברייתא את האשה הטועה בשאר
 השבועות. שואלת הגמרא: תך שבוע חמישי לבואה דמהור הוא,
 תשמש בכולו, ולא רק ביום האחרון שלו [ראה טבלה א שורה ה],
 שאף על פי שראתה בכל השבוע שלפניו, הרי מחמת ראיתיה
 הראשונה כבר נעשית נדה כל אותו שבוע, ושאר הראיות אינם
 מוסיפות טומאה, ואם כן כשטובלת בסופו יש לה להיות מותרת עד
 שתראה.
 מיישבת הגמרא: תך שבוע רביעי, כל יומא ויומא מספקינן בסוף
 לידה ובתחלת נדה – שמא הוא הראשון לאחר ימי הטהרה וממנו

המשך ביאור למס' נדה ליום ראשון עמ' א

נתרבה שם דם הלידה על השפיר, והרי הוא מבטל את השפיר
 שבאותו מקום, ונחסר שיעורו של השפיר. ואמנא להו – ואמרתי
 להם [רבה לרבנן דבי רב], אדרבה – היפך הדבר, אי אפשר שלא
 ירבו שתי פרידות רבב על

המדרש, דיתבי וקאמרי – שישבו ואמרו שטעמו של רבי שמעון
 הוא, כי אף שרובו רבב, אי אפשר במקום שנפל העפר, שלא ירבו
 שתי פרידות – [גרגרים] עפר, על פרידה – [גרגר] אחת של רבב,
 ובטל אותו גרגר, ונמצא חסיר ליה – חסר בשיעורו, כי היה שיעור
 הקפ מצומצם, וכמו כן בעניננו, אי אפשר שלא יהיה מקום אחד שלא